

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2384 15 cèntims — Atrassats 30

y los Días

OS DE VERA

Pamplona contra cuapidiendo el fiscal para y para uno, seis años a sentencia del Consejo de Competición fiscal

ta a los procesados si tienen algo que exponer.

Vázquez Bonzas se levanta y manifiesta que no está demostrada su complicidad en los hechos.

Termina pidiendo que se le absuelva.

Seguidamente habla el procesado Galart, el cual se expresa con mucha fatiga.

Dice que él manifestó haber tomado parte en la agresión porque comenzó el tiroteo y se sintió herido. Cree que le hirieron sus propios compañeros y afirma que ignoraba que la agresión fuera con agentes de la autoridad.

Termina diciendo: Nada más. ¿Para qué?

El procesado Santillán protesta cunscrita por los límites históricos del impresionismo. Este le ha dado, con su decidida caracterización, su triste caducidad. Grande lástima, sin duda, porque acaso ha sido la de Darío de Regoyos la sensibilidad más abierta a las voces y las medias voces del paisaje, que se haya conocido en España.

Pero él, a medida que iba avanzando en la vida, parecía retroceder en la madurez. Cronológicamente paralelo al de nuestro Isidro de Nonell, su caso sigue en realidad una marcha y un desarrollo contrarios. Nonell había crecido en la pura anarquía literaria de sus famosas series juveniles de «Cretinos» y «repatriados». Poco a poco, sin embargo, iba aumentando el valor propiamente pictórico de su obra, haciéndola más

ECOS

La situación en M

TE OFICIAL

[Faded text, possibly a review or commentary]

[Faded text, possibly a review or commentary]

NOTA
ESCRITO
Y EL

(c) Ministerio de Cultura 2006

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es venen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Cân Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA
Balma, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparacó de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)

SALON DORE DE LA GRANJA ROYAL

Lloc predilecte del públic distingit

TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb musica de Tzigans

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts
per l'eximi Quintet TOLDRA

Elegants sortides de teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada
amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Una reforma antipedagògica

El carrer de Balmes—i per això en parlem—és un carrer de Catalunya. De la *cornisse* diuen els marselesos que arriba fins a Constantinoble. Més modestos que els marselesos, diem que el carrer de Balmes, desprenent-se de Barcelona, és de tots els pobles de Catalunya. Si preguntéssim a un pagès pel carrer no que més l'havia plagut, sinó sorpres, estem segurs que respondria: el de Balmes. És el més modern, el més trepidant, el més americà. I el més perillós. Tornant d'Itàlia, preguntàrem a un amic per lo que més l'havia emocionat. El Vesubi—ens respongué.— El carrer de Balmes, és el nostre Vesubi. De tant en tant, té una erupció, i fa víctimes.

Els veïns del carrer de Balmes, volen eliminar els perills del ferrocarril de Sarrià, demanant que sigui subterrani, o que vagi entre parets, semblants a les del carrer d'Aragó. No negarem que no tinguin raó, però si el ferrocarril de Sarrià es converteix en un ferrocarril amb seny, si no mata, si no és el més gran trencacaps i trencacolls de Barcelona, tots sortirem perdent: el carrer, caràcter, els veïns, motius de murmuració, la comissió creada per a aconseguir el seu arranjament, la raó de la seva mateixa existència, els diaris successos, i Barcelona una escola d'educació.

Ens explicarem. A Barcelona no val a badar, però es bada, i el que bada reb. Al carrer de Balmes, no val a badar, perquè la badada equival a una execució capital. L'anem a traspasar i guaitem a dret i esquerra, amb tot el recel del que no ignora que un retràs en la marxa, o una ullada displicent, poden costar la vida. Vigilem i no es produeix la desgràcia. I allò ha estat la lliçó del bon caminar per la ciutat, l'alerta del carrer civilitzat, l'advertència de la mecànica homicida, el toc a sometent donat als nervis confiats. Passa el tren i ens diu: «Barcelona, no val a badar.» El bon barceloní hauria de saludar, agrair, al tren de Sarrià.

Que de tant en tant, fa víctimes! I tot ta víctimes

a Barcelona, fins el cigró, l'humil i casolà cigró. M'ata més la llet falsificada, l'aigua infectada, el peix passat, el pa amb fareta, el vi amb fuxina, les gaseoses amb sacarina, la sala del teatre «Romea» o el pont del diable, que el carril de Sarrià. Aquest al menys avisa, i lo que és de témer són les morts mal educades que ens serveix l'aixeta de casa, o l'adroguer de la cantonada. No badant, el carrer de Balmes, perdona, que a la fi, és carrer amb filosofia, però les toxines i les bacteries ataquen per igual al badoc i al viu.

Aquesta divagació, tal volta desplaigui als veïns del carrer de Balmes. Els hi donem la raó, però pensin que amb el seu ferrocarril soterrat o emparedat, creixeria el nombre dels confiats, i, per lo tant, de víctimes, que caurien sota els autos, o els tramvies. Fets a la placidesa del carrer de Balmes, badarien en els altres carrers. Per això defensem el seu carrer tal com està: com a una vacuna.

PARADOX

[Una «juerga»

Avui "en" dia—sembla l'estrany!—encara "queden amics de la juerga. La juerga és una cosa que va arribar al seu apoteosi durant la gran guerra. La juerga va arribar al seu apoteosi durant la gran guerra perquè es feia amb diners guanyats amb el contraban. Ara, com que no hi ha guerra—sobretot una guerra sèria—no hi han diners per a gastar en vicis.

Així almenys ho creiem nosaltres, però estàvem equivocats. Encara hi ha gent que organitza juergas. Uns amics n'han organitzat una. Nosaltres hi hem anat, encara que creiem que això de les juergas no és una cosa massa espiritual: tirar les dones a l'aigua, deixar anar un toro a l'hora d'asseure's a taula, si és que es té toro a la mà, i altres delicadeses per l'estil. La qüestió és que en cada juerga hi hagi una broma sensacional.

En aquesta juerga "de" que parlem la broma va consistir en tirar un tret a la cassola de l'arròs.

Un dels amics, en veure això, es va indignar. Per l'arròs? No: pel tret.

—En uns temps en que tant es parla de pacificació, llençar un tret és una cosa llastimosa!—va dir.

Proses epigramàtiques

.....

MARIAGNETA

Aquest principi del nostre sofrir, que és la nostra Mariagneta, és l'inici del nostre goig; és l'amor contrariat, mut com una ferida, però que ens va enfortint l'esperit i ens fa més homes.

Aquesta Mariagneta du una de les perles més riques del sentimentalisme universal. La veu ens devé tremolosa i ens encomanem aquella profunditat de sofriment amorós i de dolcesa que ens esborrona.

«Si en tens una criatura
 deixa-me-li ser padrí;
 si no m'h' estimat la mare
 que almenys m'estimi lo fill.»

L'amant es fa monjo i desgrana lletanies d'amor neguitós per la Mariagneta. Per la solitud del claustre passa una ombra vagarosa d'amor i de neguit.

LA ROSA DEL FULLÓ

La tragèdia amorosa de *La Rosa del Fulló* dita amb aquella exquisitesa melòdica, devé un neguit colorat com un tapís dels avis.

Diu-li el galan:

«Quins colors gasteu tan de rosa hermosa,
 minyona!»

i ella fa el seu plor ofegat, aquell plor d'ànima enamorada que té la única il·lusió de la vida al davant i veu com se li desgrana com una espiga de goig que perd el tresor de l'anyada.

En la dolor que punx ferotginament el seu cor i li colora el rostre i li fa dolços els ulls, sent el galan que repeteix amb ironia compassiva.

«Quins colors gasteu tan de rosa hermosa,
 minyona!»

La Rosa del Fulló la casen per força i ella estima el galan que ara li parla, diu:

—No estigieu plorosa; diumenge vinent sereu enjoiada; dureu davantal blau i corbata groga...!

El davantal blau i la corbata groga: Costum patriarcal de centúries passades; penyores humils que simbolitzaven l'amor a punt de complir-se.

La Rosa del Fulló, com l'esperit nostre casat per força, plora dolorosament i en la ploralla li traspua la gran formosor:

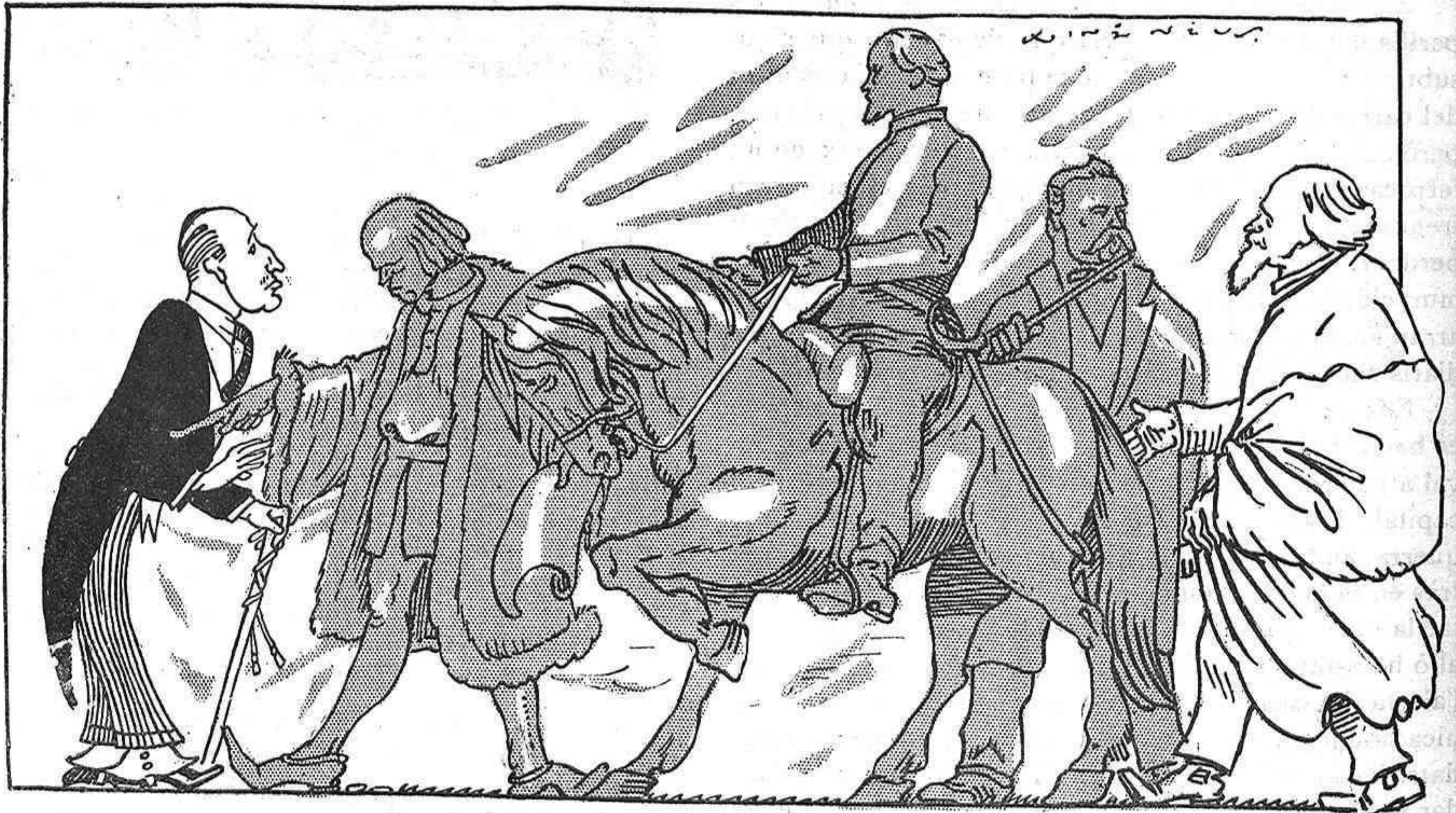
«Quins colors gasteu tan de rosa hermosa,
 minyona!»

SALPER

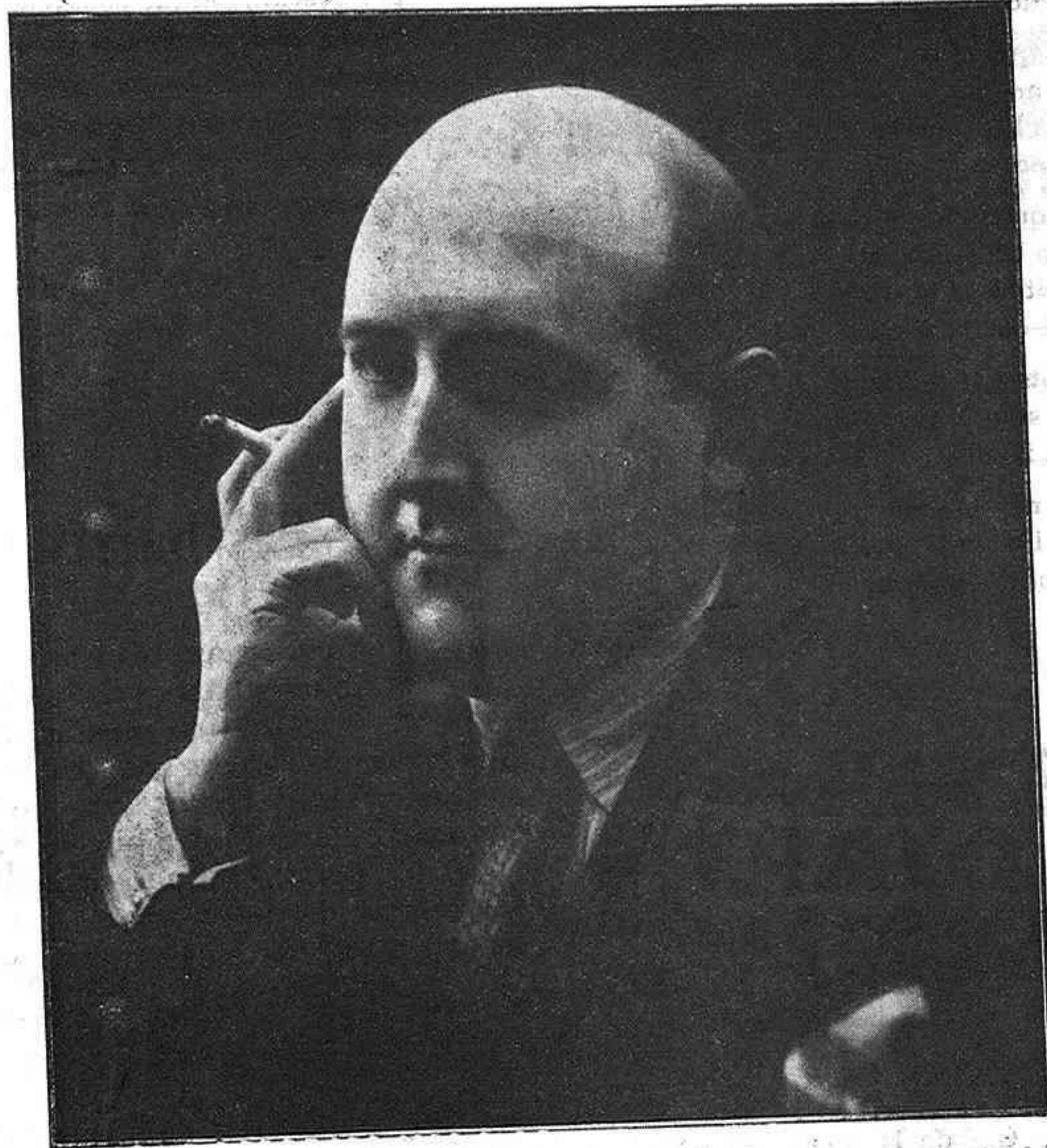
Hi ha dematins...

Hi ha dematins d'una grisor rogenca
 i un vel de boira espefillat;
 el sol esbatzequeixa fins que el trenca
 i surt a riure benaventurat.

LA BRUTÍCIA I EL «BARÓN»

Les estàtues.—Escollí, senyor de Viver, vostè que és tan amant de la llimplesa no ens podria donar una respalladeta?

IOSEP MARIA DE SAGARRA

el poeta dramàtic que amb la seva obra *Fidelitat*
ha aconseguit un sorollós èxit al Teatre «Ro nea»

PERTES DE
ATENES BARCELONA

Hi ha dematins d'una grisor rogenca
i or vell i grana amb fons de blau,
i el vent movent ses grans alasses penca
per sobre el món com una immensa au

i s'endú boires i melanconies
i deixa el cel asserenat,
i surt el sol de tots els dies
curull de nova majestat.

Hi ha dematins d'una grisor de cendra
sobre els paraigües degoters
i la ciutat comença a prendre
la gran ploralla dels carrers.

Hi ha dematins que al cor ens pica
una punteta de neguit
i encar sentim la lleu musica
d'estels que cauen en la nit.

Hi ha dematins que hom bé voldria
desfermâ el gran tramontanal
perquè a l'esperit se'ns hi congria
boira i dolor que ens hi fa mal.

I restem muts sots la ploralla
i ens rebreguem sota el turment
que punx i punx i calla.

Però, de sobte arriba el vent
com una heroica i triomfal rialla
que se'ns endú tot el turment.

SALVADOR PERARNAU

DE LA DONA

Se n'han dit moltes coses de la dona, és cert, però encara no se n'han dit prou. Es molt gran la dona, molt gran! No s'acaba mai!

Quan Déu Nostre Senyor va fer el món, va pensar:

—Ve't aquí que ja he deixat llest l'home. Sembla una mona, però és un home. Ara ningú diria que ho és, però ja ho diran els altres. Viurà, es farà gran, durà barret *hongo*, aprendrà a menjar amb forquilla i cullera. El món és seu! Però no convé que visqui massa tranquil. La tranquil·litat és un mal al que no convé acostumar-s'hi. Què faria perquè l'home visqués intranquil?

I va fer la dona. Va fer la dona per a que l'home tingués mals de cap i per a que tinguessin feina els que es dediquen a escriure drames i novel·les. En tots els drames i novel·les que s'han escrit des de que el món és món, de totes les desgràcies en té la culpa la dona, ja sigui llegítima o morganàtica.

Al poc temps de tractar a la seva, Adam, que era un infeliç, va pensar:

—Em sembla que he fet poca bromal! Em sembla

que no em divertiré gaire! Em sembla que m'han carregat el mort!

I no va comunicar aquests pensaments a la seva costella—que aquella sí que era ben seva—per a evitar un escàndol domèstic, dels de crits, paraules groixudes i trencadissa de pisa.

Des de llavors que l'home viu desgraciat. Perquè la dona no és, encara que ho sembli, una dona: és un càstig, una penitència.

Es clar que alguna en surt de bona, però surt així per descuit, perquè badaven. Les més de les vegades és una mena de dimoni domèstic que està sense domesticar. I si creuen vostès que exagero preguntin-t'ho als casats. Segurament tots seran de la meva opinió. I al que no ho sigui li farem un monument.

Monumento al Casado Desconocido.

XARAU

Els barris maleïts

He passat a totes hores de la nit i del dia pels barris baixos de la Barcelona vella.

Són molt més interessants que els aixampis i que els carrers senyorials de la nostra ciutat.

Les notes de color dels carrers vells de Barcelona són més pujades i més picants.

A tot hora hi ha un guirigall de gentussa que fa el seu mercat de rapinyaria: L'un ven una pipa per estrenar que Déu hagi perdonat al pobre mortal que

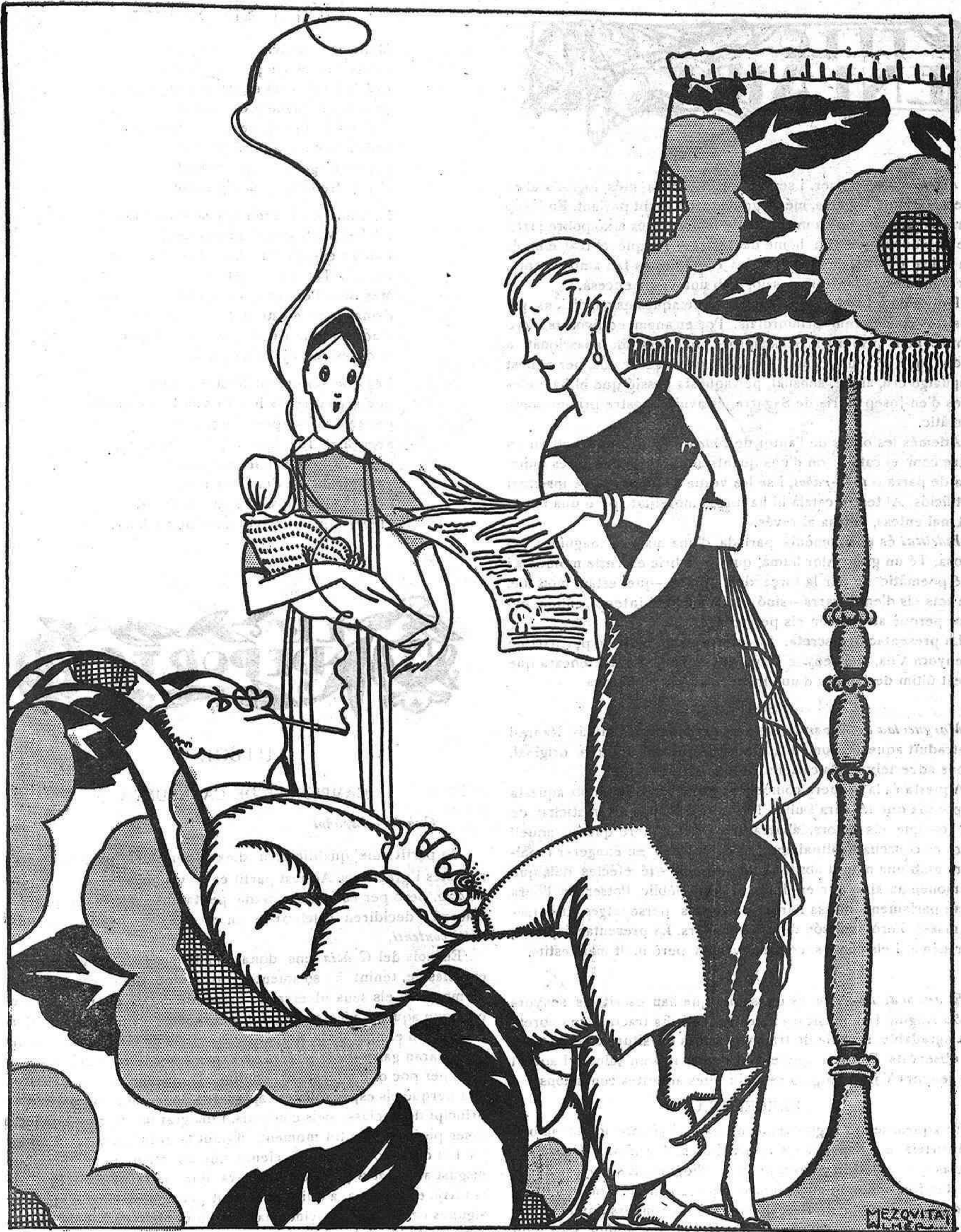

DIALÈG DE CARRER

—Vol que li porti?

—Què?

—La gràcia que li vessa per tot arreu?

LES DONES REGIDORES

El marit.—Escolta, i no seria millor que les sessions les celebréssiu amb la raditelefonia? Així no us veuríeu les cares i tot això guanyaríeu!

ROMEA

Fidelitat és, potser, i sense potser, l'obra més lograda d'en Josep Maria de Sagarra, més lograda teatralment parlant. En Josep Maria de Sagarra no és un home de teatre, no és això pobre i trist que es coneix per «un home de teatre». Perquè el teatre no és una cuina ni un laboratori, ni les comèdies es fan amb recepta. Les comèdies es fan amb passió, amb una verba encesa.

L'obra d'en Josep Maria de Sagarra té aquestes condicions que nosaltres considerem primordials. Potser anem equivocats, però sempre hem preferit a Shakespeare, que era un apassionat, a Sardou, que era un tècnic. Per això, per aquest foc, per aquest llenguatge cru, aspre, sensual, per aquesta passió que hi ha en les obres d'en Josep Maria de Sagarra, és avui el nostre primer poeta dramàtic.

Ademés les obres de l'autor de *Fidelitat* convenien molt en un teatre com el català, on d'uns quants anys ençà, les obres duien fulla de parra o *tapa-rabos*, i se les vestia d'un llenguatge insexuat i artificios. Al teatre català hi ha massa moralitat, però una moralitat mal entesa, entesa al revés.

Fidelitat és una comèdia parlada d'una manera magnífica, saborosa. Té un gran valor humà, que es fa líric en certs moments i devé poemàtic no per la força dels versos—que estan molt bé, com tots els d'en Sagarra—sinó per la situació intensa, càlida, patètica perquè atravesen els personatges.

La presentació discreta. La interpretació molt bé per part de la senyora Vila, del senyor Lluelles i el senyor Daví, encara que aquest últim declamava d'una manera un xic monòtona.

ESPAÑOL

Marguerita de Navarra. Els seryors Montero i Millás Raurell han traduït aquesta comèdia, suposem que del francès, original, segons adverteixen els cartells, de Ladislau Fedor.

Aquesta és la primera comèdia estrenada a l'«Español» aquesta temporada que té cara i ulls. Té interès, té una dramaticitat de bon to—que els actors, abarraganats pel gènere que en aquell teatre es conreua habitualment, es complauen en exagerar i malmetre amb una manca absoluta de discreció—té efectes dels que commouen an això que en diuen el gran públic. Potser en l'obra hi han parlaments massa llargs, potser els personatges discursen massa. Però això són defectes menors. La presentació pobra, pobríssima. I els còmics molt mal vestits, però molt mal vestits.

NUEVO

El anillo de Lucrecia és un sainet que han escrit els senyors Varó i Angulo i ha musicat el mestre Aulí. Es tracta d'una obreta molt agradable, senzilla de trama, graciosa de situacions, de tipus ben observats. Es tot lo que es pot demanar a un sainet, i aquest dels senyors Varó i Angulo reuneix totes aquestes condicions.

BARCELONA

En aquest teatre segueixen conreuant el gènere idiota amb el qual surteixen a Espanya els López, Pérez, Fernández, González i Garcías que a Madrid passen per comediògrafs. Els senyors Zorrilla i Ramírez són molt aficionats an aquest gènere. Qui no hi és aficionat és el públic de Barcelona. Però els senyors Zorrilla i Ramírez no se'n volen convèncer d'això i donen Muñoz Seca a tot drap. Què hi farem! Què hi farem? No anar-hi.

Ah! Això de *La buena suerte* és una bestiesa. Tal com sona: una bestiesa.

BOB

Déu i els homes

Mentres uns savis es capfiquen
i observen Marte per esbrinar
què hi ha de cert en ço que expliquen
de que eix planeta és habitat,
d'altres n'hi han que ara es dediquen,
amb tota cura, a posar en clar
al mes d'agost com és possible
que el fred ens faci mig tremolar.

I els uns ens conten que si el Sahara
o bé el Mediterrani s'han caldejat
i altres ens diuen: «Això és que ara
tot, a la Terra, s'ha refredat.»
Mes Sant Pere que s'erva amb mi encara,
d'anar junts a estudi, força amistat,
d'aquest gran canvi que ens aclapara
la causa certa ja m'ha contat.

I és que, observant Nostre Senyor
que ara entre els homes s'ha fet de moda,
per tení als vespres, força claror,
avençà els rellotges a l'estiu una hora,
també Ell creient-se fer-ho millor
va eixir un dia del Cel a fora
i digué al Temps: «Fes-me el favor,
l'hivern que es llevi també més d'hora.»

FIDEL GRIFOL

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Gràcia—Español

Un partit que qualificarem d'excel·lent i ens proporcionaren realistes i graciencs. Aquest partit es devia jugar en el Camp del Gràcia, però per ésser de cabuda petita uns i altres es posaren d'acord i decidiren celebrar-lo en el camp de Les Corts, i així *tutti contenti*.

Els nois del Gràcia ens donaren altra vegada proves de llur entusiasme, tenint no solament a ratlla sinó dominant en molts moments an els seus adversaris. Estem de dia en dia més convençuts que aquests xicots—seguint per aquest camí—malgrat portar el Club el nom de la simpàtica barriada de Gràcia, no sols no els hi faran gaire *ultra* podran arribar a ésser la «des-gràcia» d'alguns per poc que aquests és confiïn. Diumenge no en causaren una perquè els espanyolistes sapigueren donar-se compte des d'un principi de la classe dels contraris, i malgrat mostrar un bon joc, i ésser perillous en tot moment, durant la primera part el millor joc fou desenrotllat pels graciencs, que no arribaren a donar un disgust als *leaders* perquè defensava llur porta el Sant Pere de la terra, en Zamora, a qui segurament per aquest càrrec ajudà en algunes ocasions la Providència. Amb tot i això en Zabala, en un avanç individual, logrà un *goal* per als seus...

En el segon temps els espanyolistes s'imposaren més; llur més gran coneixement del joc, i la bona voluntat posada en ajuda, es deixà notar, i faltant poc per a acabar, l'Olariaga, en un dels seus característics avenços, aconseguí amb un segon *goal* la tran-

Aola

AL LICEU

Mira que tot un emperador dir-se Boris!
— Doncs com volies que es digués?

L'havia usada; l'altre un anell d'or de llei, adquirit de mala llei—que no cal pas dir-ho—per dues pessetes, i uns brillants i unes arracades i una estilogràfica que no diuen de quina marca és perquè el pillastre que la ven no sap de lletra, i a fe que és llàstima amb la lleugeresa de dits que té. I entre tots fan un brogit irresistible. I les parades de les verduleres que criden escandalosament: «La poma, la poma, qui me la compra?» «La rica mandarina, qui la vol?» i una dona seca, escanyolida i geperuda que fa uns ulls vermells i llagrimosos i la cara neulada i porta un mocador bigarrat al cap, tirat endavant com el *tollo* d'una casa de begudes i segueix de cap a cap del carrer rifant qualsevol cosa; du un joc de cartes a les mans i amb una veu calmosa i afinada, que sembla un *miserere* cantat per un rector rural, va dient: «Són a deu...! Són a deu...!»

Aquestes cantonades del districte V són tan immundes com típiques; aquests carrerots bigarrats són interessantíssims, són un virolament de colors fortes, aiguabarreig cru que té totes les tòniques de la vida. Al costat del robí vermell i del brillant que enlluerna, hi esclata la flor de la misèria exasperant. Al costat de la dona impúdica i de l'invertit de veu prima i afemellada que du anells i els ulls i els llavis pintats, hi ha l'infant descalç i mig nu que plora de fred i de gana. Aquí hi ha la carícia i l'escabellament sensual; més enllà la ganivetada i l'esgarip vermells i de tant en tant un xiulet estrident i estrafolari que vol dir que ve la *bofia*

perquè els tavernots traficants en cocaïna no siguin sorpresos.

Aquests carrers humits i pestilents amb, aquest conglomerat de passions i amb aquest escabellament de vici i de misèria, formen la part més interessant de la nostra ciutat. El veritable psicòleg, l'artista i el literat hi cull les flors més lluminoses per a la seva obra. Aquí hi ha la dolor més exacrable i les brutalitats patològiques més repugnants del pler; aquí hi ha la riulla estrident de la bogeria sensual més extremada i una plenitud de vida complexa i diversa, però sempre interessant.

La Barcelona vella, ombrívola i estreta, la del suburbi i la disbauxa, la pobra i la dolorosa, la regada amb sang de pecat i la de les nafres supurants damunt les carns impures, és la típica i la ideal Barcelona, la dels bohemis i la dels noctàmbuls empedernits, la que està més a la vora del mar per a rebre tots els aires d'estrangeria i per a rebre els seus destins si vénen pel mar. És la que du encara al front el sec de la corona que ostenta tants segles i la que vetlla sempre de cara als estels un poc estranyada de la creixença exuberant que ha fet i a la claror de l'alba espera forta i serena que li devalli damunt la testa l'estrella més clara i més enlluernant.

JOAN D'ALIÓ

Pensaments

Si tothom treballés—però no per força, amb dalit, tal com s'ha de treballar—la felicitat i la riquesa ens acaronarien i la fraternitat engalanaria de pau tot el globo terraqüi.

Encara que una gran nuvolada deixés anar un milió de riques gales sobre nostra ciutat i l'Ajuntament les aprofités per a guarnir Barcelona, sempre quedaria una obra pública desguarnida: el monument a Colomb.

L'infantó quan comença a caminar fa com la tarda: cada dia cau.

Què n'és de formós l'espectacle crepuscular! N'obstant hi ha un individu que prefereix un bon efecte de lluna.

Hi ha qui diu que, durant la nit, certes vies de la ciutat comtal—nostra futura urb—estan gairebé a les fosques. N'obstant Barcelona està ben il·luminada... quan fa lluna!

Fill de la terra: es diu des de ja fa temps que la major part dels astres que poblen el firmament són estrelles. No ho creguis; són boles...

La llibertat mal entesa és un ultratge a la Llibertat.

T'agradaria que, trobant-te amb necessitat, tes amistats t'abandonessin?

M. G. MIR

LA MANIA D'AVUI DIA

La raditelefonia!

Els millors aparells i els que us produiran hores felices us els proporcionará la
CASA J. ESTEVA MARATA
 Ronda Universitat, 7, telèfon 33-79 A

AFICIONATS: La Casa ESTEVA MARATA facilita esquemas per a tots tipus d'aparells. El seu servei tècnic resoldrà tots els vostres dubtes.
 Ronda Universitat, 7, telèfon 33-79 A

DE LLUNY I D'APROP

A la casa «Malmedé» hi ha una exposició d'art oriental autèntic, en la qual els xinesos i els japonesos hi fan bon paper, sobretot els dels segles XVII i XVIII, representats per unes escultures en ivori, unes pintures a la cera, uns gravats en fusta, uns bells exemplars de ceràmica i un paravent *imperial* de debò, vingut del país del *sol ixent*, és a dir, de molt lluny i sense escrostonar-se ni gota.

Es veu que no hi ha res més resistent que l'art de debò. Sinó que ho diguin les piràmides d'Egipte.

**

Però no cal anar-lo a cercar a l'extrem Orient, l'art; sense comptar amb els nostres pescadors que el *tiren* cada dia resignadament, hi ha bon nombre de senyors que el conreen com si fos un jardí o una vinya, encara que l'art no ho és quasi mai una vinya: ara mateix, a les «Galerías Dalmau», un artista estranger, en Kurt Leyde, hi té una vernissada de pintures que fan força tropa.

En Kurt Leyde és un xicot valent i estudiós, que sap donar vida a les figures que pinta, i animació al paisatge, cosa que ens el fa molt simpàtic, perquè demostra que, malgrat el seu cognom, no té res de *curt*, ben al contrari!

Que ho diguin, si volen, aquella *Ballarina* del vestit morat i vistós, i aquella *Senyoreta* que j *rén* el sol dessota un lilà florit; que ho diguin també els *Veterans d'Olot* i la *Parella gitana*; i si no ho volen dir, els mateixos; nosaltres en tenim prou en mirar el *Paisatge català* i algunes notes rurals que exposa, per a conèixer que un Kurt Leyde porta a dintre una ànima de pintor. Es clar que encara no dóna tot el que promet, però estic segur de que procurà donar-ho aviat: amb el temps que viu entre nosaltres, bé deu haver après allò de:

*A sants i a minyons
no els prometis que no els dons.*

Que és una sentència com una casa.

**

I ja que de cases parlem, bo serà dir quelcom de la manufactura de tapisseries d'alt i baix llic i catifes nuades a mà, muntada per en Tomàs Aymat a Sant Cugat del Vallès.

Quina traça, cavallers, en fer catifes artístiques! Només cal veure les que té exposades a les «Galerías Dalmau» per a fer-se càrrec del gust exquisit que presideix l'execució de les peces encarregades.

Gràcies a l'Aymat, ara es podrà dir amb raó que l'art va per terra i que es deixa trepitjar. I l'art no se'n resenirà ni gota, car ja fa molt de temps que es queixa de que massa sovint el deixen penjat els seus regeneradors d'última hora.

C. ARBÓ

El bon fill

Era un de tants com n'hi han a les cases bones. Dels que no els manca per a satisfer la seva golafreria, la seva vanitat, la seva poca-solta, absolutament res. Auto i moto en el ram de la benedicina; *cabarets*, balls, xampany en el de la carn; ruleta i trenta i quaranta en l'aritmètic.

Al morir el pare tothom esperava un tomb en la seva vida, que ell a ben segur l'esperava a la casa per no haver de seguir implorant la paga a les seves disbauxes.

La mare, però, estava advertida i sentia créixer al seu dins aquella Cartota que demanava foc nou.

—Fill meu!—va dir-li un dia després, d'una escena una mica pujada al negar-se a donar-li diners—cal que imperi el cervell en aquesta casa o som a la ruïna.

I va fer-li veure l'estat en que es trobaven, que, comparat al d'abans, els mostrava clar la fi que els esperava seguint pel mateix camí. La bona mare, aprofitant l'haver arribat a fer-se escoltar serenament, intentà d'injectar la idea regeneradora:

—Cal que pensis en quelcom més elevat que no les teves amistats que et duen a perdre. Ja ets gran. Tot un home. I sense treballar, sense fer res, s'és un ser inútil; una cosa que tant fa que hi sigui com no en aquest món.

La pobra, sense saber a que atribuir-ho, va veure'l cap-cotat, com si tament el pes de les bones paraules estés aixafant el jo del viciós empedernit.

—Rumia-ho, fill meu—afegí—cerca quelcom. El treball honora. Fins el treball més vulgar és motiu d'orgull per una mare, i, jo voldria estar orgullosa de tu.

Hi havia una agudesesa tal en l'accent seu, que el noi no va dubtar que calia donar una solució a la situació aquella. Potser sí que la causa d'aquesta determinació era l'amenaça d'un tancament de caixa, ja que per la imaginació seva passava aquell home de les barbes grises que s'havia corvat de tan mirar llibres.

Se'l veia al costat de sa mare murmurant-li insidiosament a cau d'orella:

—Pareu compte, pareu compte, de deu qui en treu un, queden per nou; de nou qui en treu un, queden per vuit; de vuit a set, a sis! Quatre, tres, dos, res! Maleït!

Després d'aquest esclat interior i tot prenent una resolució insinuà temorenc:

—Si tu vulguessis, mare.

Sentia la cantarella: De deu qui en treu un, queden per nou; de nou... Es veia amb un trajo estraforlari de treball. El cotxe i la moto perdudes de pols, les amigues i companys que reien.

—Jo la tinc la dèria del treball i si tu ho vols... —amb un reste de dignitat no gosava.

—Alabat-sia-déu—féu ella al veure el tomb desitjat i disposant-se a escoltar com a bona mare els projectes del seu fill.

—Doncs, veuràs—continuà aquest decidint-se.—Havia pensat que em podries fer administrador dels teus bens.

La mare va caure desmaiada.

PERE PERMANYER

L'HOMME QUE DESAPAREIX

—Ai, que ja no sé on tinc el cap!

quilitat dels partidaris de la corona... i que el públic quasi en majoria desfilés sense presenciar el final de l'encontre. Deu ésser una novetat...

Els millors: Palau, Sales i Soler pels del *Gràcia*, i Zamora, Saprisa, Zabala i Olariaga dels espanyolistes... I en Colls com a boxador.

L'àrbitr, senyor Vela, bastant fluixet.

Els altres partits de Campionat donaren els resultats següents:

GRUP A

Martinenc 1 — *U. S. de Sans* 2

Terrasa 3 — *Europa* 3

Sabadell 3 — *Barcelona* 1

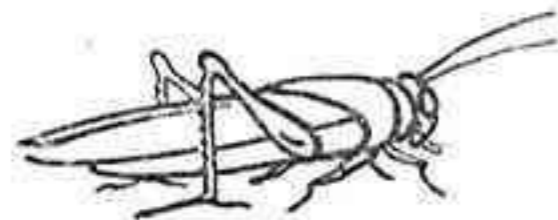
GRUP B

Júpiter 2 — *Athlètic* 0

Port-Bou 1 — *Iluro* 4

Lleida 0 — *Reus Sportiu* 1

Avenç 3 — *Badalona* 0

Guspira

Perquè tens el caràcter indolent
t'estimo com si fossis una nina
i sento dintre el cor aquell turment
que senten els infants per la juguina,

Ja ho sé que tot t'ho mires sens cap mal
i prens lo més sever com si tal cosa,
i és perquè encara estàs en el portal
dels misteris de l'ànima a

Per'xò jo em desfaria en un instant
per tornar-me en la imatge que tu un dia
veuràs com un estel clar i brillant
per ser del teu amor consol i guia.

VÍCTOR CANIGÓ

A Barcelona no hi falten ridículs imitadors de certes bestieses nord-americanes.

El diumenge passat a les dotze de la nit va acabar el campionat de ball de vint-i-quatre hores. Aquesta ximpleria, tan ximpleria, tan poca-solta, pròpia d'homes que poden tenir molta carn i nervis, però que no poden tenir gaire cervell.

L'empresari d'aquesta vergonya social es diu Agustí España.

Els balladors eren reconfortats amb copetes de conyac, d'anís i de xampany per uns quants espectadors que ja podeu comptar que calçaven la mateixa mida.

L'empresa anuncià un nou campionat de trenta sis hores.

Nosaltres els castigariem a ballar eternament, perquè no sabem què fa el ballar tant quan tots la ballem tan magre.

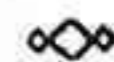

Hem rebut un telègrama de Santiago de Xile dirigit al príncep de les lletres catalanes, el nostre volgut i admirat Santiago Rusiñol, que diu:

«Catalans reunits banquet Borrás us rendeixen homenatge,

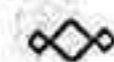
Centre Català.»

Així com de lluny es veuen més ben retallades les siluetes d'una gran ciutat i és fàcil distingir-ne la més alta, així els catalans d'Amèrica amb el nostre caríssim i preclar Rusiñol.

En el restaurant «Novelty» de Salamanca s'ha celebrat un banquet en honor d'en Ferràn Unamuno, fill gran de don Miquel.

Eren un centenar, la majoria catedràtics i universitaris. No brindaren, però es redactà un afectuós telègrama de salutació a don Miquel Unamuno.

FERRÀN

En Cambó durant el seu viatge per l'Amèrica llençà la idea de construir a Barcelona un gran edifici dedicat exclusivament a teatre català. La idea fou molt ben acollida pels molts catalans residents a Amèrica, els quals començaren la recaudació per a portar a cap aquesta obra. Se'ns assegura que ja són recaudats uns cinc milions de pessetes.

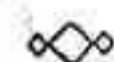
Suposem que aquest teatre—que celebrem molt que es faci—serà el veritable Teatre Català.

La conferència de l'oli ha ocasionat molts comentaris perquè es parlà molt i es digueren moltes coses transcendents, però que nosaltres les considerem equívocues.

El més interessant de la conferència de l'oli és que es parlà de tot menys d'oli,

Eh, que és interessant?

La Plaça de Catalunya serà al capdavant urbanitzada definitivament; no s'és adoptat, però, l'antic projecte de les belles arcades monumentals, ni el d'en Puig i Cadafalch, sinó un altre degut al jove arquitecte en F. de P. Nebot.

El *Gran Metropolità* de Barcelona està ja a punt de solfa, segons els que l'han vist d'aprop. Ara manca només que l'engeguin... i que vagi com una seda.

Es la única manera de fer-nos oblidar els entrebancs que ens ha posat a la via pública.

Aquest número

ha passat

per la prèvia

censura militar

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

OBRA NOVA

TENORIADES

Sainet original de Santiago Rusiñol

Ptes. 1'50

Novedad

V. BLASCO IBAÑEZ

LA VUELTA AL MUNDO DE UN NOVELISTA

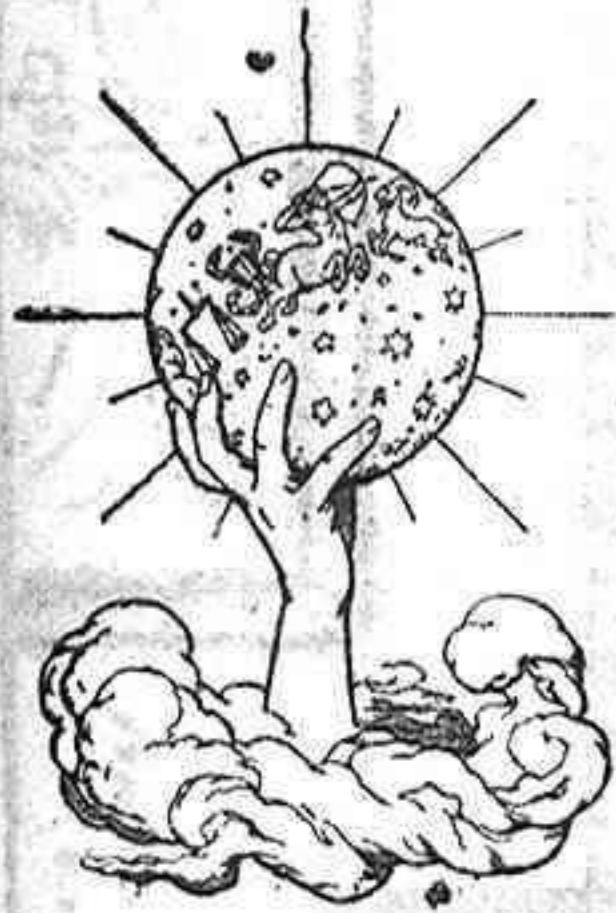
2 tomos Ptas. 10

COMPENDIO DE RADIOTELEFONÍA

Fundamento, construcción y manejo
de una radioestación de aficionado

Ptas. 7

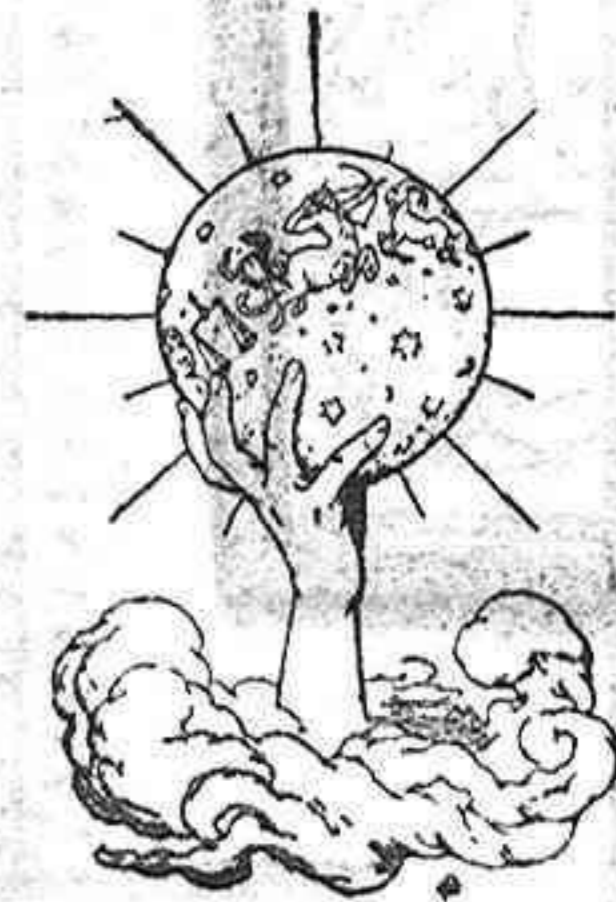
EL LIBRO DEL DÍA

El Año en la Mano

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1925

EL AÑO EN LA MANO publica, entre su interesante
sumario, una Historia del Traje a través de los tiempos

Todos los compradores de EL AÑO EN LA MANO tienen participación al billete entero de la
Lotería de Navidad número 9134

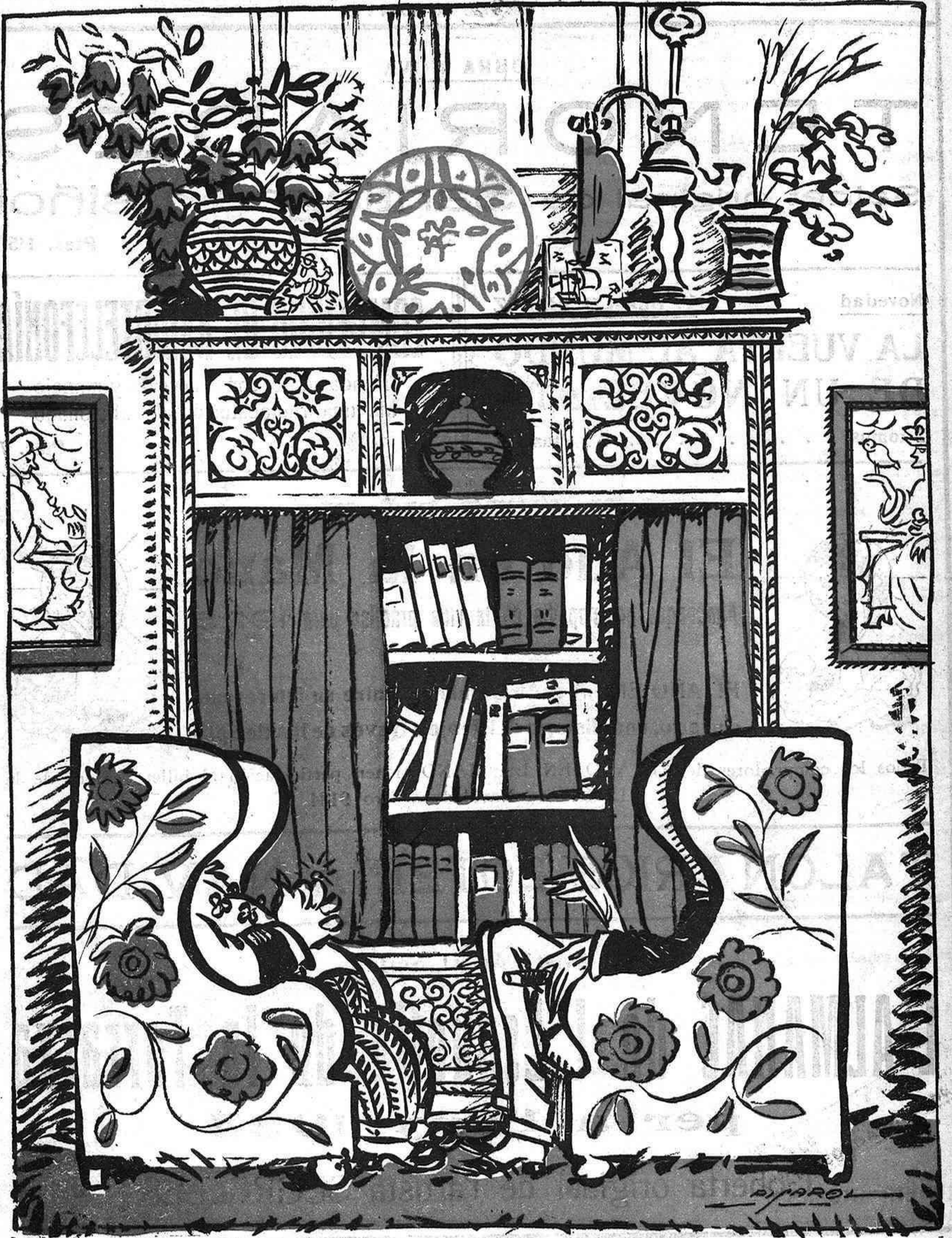
TALONARIOS LOTERÍA NAVIDAD

Aviat! Aviat! Sortirà

L'ALMANAC de L'Esquella de la Torratxa per a l'any 1925

Coberta original de l'artista SEGRELLES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebalxes.

OPTIMISME

—Diu que anirem tan bé!
—I això que el diari no ho porta!